

**CORPORAZIUN DALLAS VISCHNAUNCAS CONCESSIONARIAS
DALLAS OVRAS ELECTRICAS REINANTERIUR SA**

STATUTS

I. DISPOSIZIUNS GENERALAS

Art. 1 Sedia e num

¹ Sut il num «Corporaziun dallas vischnauncas concessionarias dallas Ovras Electricas Reinanteriur SA», suandont numnau COORA, s'uneschon las vischnauncas concessionarias dallas Ovras Electricas Reinanteriur SA (ORA) tier ina corporaziun da vischnauncas dil dretg public el senn digl art. 52ss. dalla lescha cantunala da vischnauncas (LV; DG 175.050).

² La COORA ha sia sedia el liug dall'administraziun.

Art. 2 Equalitad dallas schlatteinas

Funcziuns officialas ed indicaziuns professiunalas en quests statuts serefereschon sin omisduas schlatteinas.

Art. 3 Intent

¹ La COORA coordinescha e representa ils interess e giavischs comunabels dallas vischnauncas concessionarias envers la concessionaria ed envers tierzas persunas.

² Per saver ademplir quei intent ha ella oravontut las suandontas incumbensas:

- a) ella cusseglia e sustegn las vischnauncas concessionarias tier tuttas damondas che pertuccan la concessiun cun l'ORA (ni eventuels successurs legals);
- b) ella representa las vischnauncas concessionarias envers l'ORA e lur partenaris tier tuts fatgs en connex cun la participaziun dallas vischnauncas concessionarias al capital d'acziun dall'ORA;
- c) ella elegia il representant dallas vischnauncas concessionarias el cussegl d'administraziun dall'ORA per mauns dalla radunonza generala dall'ORA;
- d) ella elegia il representant dallas vischnauncas concessionarias ella cumissiun da finanzas dall'ORA;

- e) ella prepara per mauns dallas vischnauncas concessiunarias la basa da decisiun e las informaziuns en connex cun las damondas davart las concessiuns dil dretg dallas auas;
- f) per ademplir sias incumbensas pren ella las decisiuns necessarias e sa relaschar reglaments;
- g) ella ei responsabla per l'economisaziun dall'energia da participaziun e da concessiun sco era d'ulteriuras valurs d'energia (mussament da derivonza, survetschs da sistem e.a.v.);
- h) ella sa surprender incaricas per l'economisaziun d'energia ord participaziuns e concessiuns jastras sco era da producents jasters (per exempel ovras da vischnauncas);
- i) ella representa las vischnauncas concessiunarias pertuccont cunvegrientschas davart valurs restontas en vosta dil retuorn a tschep dall'ORA;
- j) ella contrahescha per las vischnauncas pertuccont il retuorn a tschep dall'ORA e la concessiun nova.

³ Resalvai ein ils dretgs dallas singulas vischnauncas concessiunarias en agens fatgs en connex cun concessiuns dil dretg dallas auas.

⁴ Ei stat liber allas vischnauncas Medel/Lucmagn e Tujetsch d'economisar l'energia (energia da participaziun e da concessiun ed ulteriuras valurs d'energia sco mussament da derivonza, survetschs da sistem e.a.v.) entras lur atgnas societads (Ovra electrica Medel ed energia alpina).

Art. 4 Commembradi

Commembras dalla COORA ein tuttas vischnauncas concessiunarias. Quei ein Breil/Brigels, Disentis/Mustér, Medel/Lucmagn, Sumvitg, Tujetsch e Trun. Quellas vischnauncas fuorman era la corporaziun.

Art. 5 Eligibladad, motivs d'exclusiun ed obligaziun da recusaziun

Pertuccont eligibladad, exclusiun e recusaziun valan conform al senn las determinaziuns dalla lescha cantunala da vischnauncas.

Art. 6 Protocol

¹ Per la radunonza da delegai, la suprastanza dalla corporaziun e cumissiuns dalla corporaziun eis ei da menar protocols che dattan sil pli pauc sclariment davart las decisiuns, las propostas ed ils resultats dad elecziuns. Els ein da suttascriver dil protocollist e suenter l'approbaziun dil parsura.

² Dils protocols dallas radunonzas da delegai san tuttas persunas cun dretg da votar ellas vischnauncas dalla corporaziun prender investa. L'investa da protocols dalla suprastanza e dallas cumissiuns dalla corporaziun vegn mo lubida tier interess digns da protecziun. Il dretg d'investa sa vegnir ademplier cun consignaziun d'in extract dil protocol.

Art. 7 Mieds legals

Enviers disposiziuns dalla suprastanza dalla corporaziun sa vegnir recurriu entras las suprastanzas communalas dallas vischnauncas dalla corporaziun ni entras ils pertuccai enteifer 30 dis tier la radunonza da delegai. Enviers decisiuns e disposiziuns dalla radunonza da delegai sa vegnir recurriu enteifer 30 dis tier la Dertgira administrativa dil cantun Grischun.

II. ORGANISAZIUN

Art. 8 Organs dalla corporaziun

¹ Ils organs dalla corporaziun ein:

- a) la totalitad dils habitonts cun dretg da votar en las vischnauncas dalla corporaziun;
- b) la radunonza da delegai;
- c) la suprastanza dalla corporaziun;
- d) la cumissiun da gestiun.

² Per la preparaziun da singulas fatschentas e per il studi da fatschentas specialas sa vegnir convocau cumissiuns d'experts.

A. LA TOTALITAD DILS HABITONTS CUN DRETG DA VOTAR EN LAS VISCHNAUNCAS DALLA CORPORAZIUN

Art. 9 Conclus e responsabilidad

¹ Organ suprem ei la totalitad dils habitonts cun dretg da votar en las vischnauncas dalla corporaziun. Quel pren ses conclus tras pluralitad dallas vischnauncas dalla corporaziun. Midadas dils statuts pertuccont intent ed incumbensas dalla corporaziun basegnan l'approbaziun da tuttas vischnauncas dalla corporaziun. La dissoluziun dalla corporaziun basegna il consentiment da $\frac{2}{3}$ dallas vischnauncas dalla corporaziun e la majoritad dallas vuschs dils votants.

² Igl organ suprem ha suandontas incumbensas e cumpetenzas:

- a) midar ils statuts dalla corporaziun;
- b) concluder davart fatschentas encunter ils quals il referendum ei vegnius prius;
- c) concluder davart iniziativas las qualas ston vegnir suttamessas allas vischnauncas dalla corporaziun;

d) dissolver la corporaziun da vischnauncas.

Art. 10 Votaziuns

Las votaziuns ellas singulas vischnauncas succedan tenor la legislaziun communal da mintga vischnaunca. Votaziuns all'urna duein sche pusseivel haver liug a caschun d'in termin da votaziun federal ni cantunal.

Art. 11 Iniziativa

¹ Sin via d'iniziativa san

- a) las suprastonzas da silmeins 3 vischnauncas dalla corporaziun ni
- b) silmeins 300 votants dalla corporaziun

inoltrar alla suprastonza dalla corporaziun ina proposta davart ina fatschenta ch'ei en competenza dalla radunonza da delegai ni davart ina revisiun dils statuts dalla COORA.

² L'iniziativa sa vegnir inoltrada alla suprastonza dalla corporaziun en fuorma d'ina proposta ni d'in sboz formulau. Ella ei da motivar.

³ La radunonza da delegai ha enteifer 12 meins dapi l'inoltraziun d'ina iniziativa valeivla da decider davart quella en atgna competenza ni per mauns dallas vischnauncas dalla corporaziun. Ella ha la pusseivladad da suttametter ina cunterproposta.

⁴ Iniziativas nunvaleivlas ni illegalas ha la radunonza da delegai da refusar cun ina motivaziun.

⁵ Ina iniziativa sa vegnir retratga dils sis emprems signaders entochen diesch dis suenter la decisiun dalla radunonza da delegai schinavon quella cuntegn buc autras clausulas pertuccont la retratga.

⁶ Plinavon valan per la procedura d'iniziativas las determinaziuns dalla Lescha davart ils dretgs politics el cantun Grischun (LDPC; DG 150.100).

Art. 12 Referendum facultativ

¹ Conclus dalla radunonza da delegai tenor art. 14 d) ed e) ein enteifer 6 meins suenter publicaziun da suttametter ad ina votaziun dil pievel dallas vischnauncas dalla corporaziun,

- a) sche la radunonza da delegai decida quei cun ina majoriad da $\frac{2}{3}$ dils presents;
- b) sche 3 suprastonzas dallas vischnauncas dalla corporaziun ni 300 votants dalla corporaziun pretendan quei enteifer 30 dis.

² L'approbaziun d'expensas unicas entochen 50'000 francs ed expensas regularas entochen 20'000 francs ein buca suttamessas al referendum facultativ.

B. LA RADUNONZA DA DELEGAI

Art. 13 Cumposiziun e quota da vuschs

¹ Tier la radunonza da delegai representan ils delegai ils dretgs ed ils duers dallas vischnauncas dalla corporaziun.

² La radunonza da delegai secumpona da mintgamai in representant da mintga vischnaunca dalla corporaziun.

³ La quota da vuschs dallas singulas vischnauncas correspunda alla cumpart procentuala dil tscheins d'aua dapi igl onn 2010 [A] respectivamein alla cumpart vid il capital d'aczijs dall'ORA [B] tenor aschunta 1.

⁴ Semidan las cumparts vid il tscheins d'aua respectivamein las cumparts al capital d'aczijs dallas vischnauncas concessiunarias muort midadas da participaziun vid las construcziuns, vid il menaschi, vid las finanzas ni entras autras mesiras ei la quota da vuschs d'adattar correspudentamein.

⁵ Tier votaziuns pertuccont fatschentas che stattan en connex cun il dretg dallas auas vala la quota da vuschs dils delegai tenor aschunta 1, [A].

⁶ Tier votaziuns pertuccont fatschentas che stattan en connex cun la participaziun dallas singulas vischnauncas vid l'ORA vala la quota da vuschs dils delegai tenor aschunta 1, [B].

⁷ Tier elecziuns e votaziuns pertuccont fatschentas che han negin connex cun ils dretgs dallas auas ni la participaziun dallas singulas vischnauncas vid l'ORA vala la quota da vuschs dils delegai tenor aschunta 1, [C].

⁸ Ils delegai vegnan eligi en las vischnauncas dalla corporaziun tenor la legislaziun communal correspudenta.

Art. 14 Cumpetenzas

La radunonza da delegai ha las suandontas incumbensas e cumpetenzas:

- a) eleger il president, il vicepresident ed ulteriurs commembers da suprastanza;
- b) eleger ils commembers dalla cumissiun da gestiun sco era commembers da cumissiuns predeliberontas;
- c) approbar il rapport annual, il quen annual, il preventiv sco era il rapport dalla cumissiun da gestiun;
- d) relaschar reglaments;

- e) conceder expensas las qualas ein buca risguardadas el preventiv e survargan la cumpetenzza dalla suprastanza;
- f) fixar las indemnizaziuns dils commembers dalla suprastanza e dallas cumissiuns;
- g) eleger il post da revisiun per la revisiun dil quen;
- h) nominar il representant dallas vischnauncas concessionarias el cussegl d'administraziun dall'ORA tenor reglament separau;
- i) nominar il suppleant dalla cumissiun da finanzas dall'ORA.

Art. 15 Convocaziun

¹ La radunonza da delegai vegn envidada entras la suprastanza dalla corporaziun tenor basegns, denton sil pli pauc ina gada ad onn.

² Sin damonda da 3 vischnauncas dalla corporaziun ni dalla cumissiun da gestiun ei la suprastanza dalla corporaziun obligada d'envidar ad ina radunonza da delegai extraordinaria.

³ Las invitaziuns han da succeder als delegai ed allas vischnauncas dalla corporaziun sil pli tard 14 dis avon la radunonza, indicond las tractandas.

⁴ Il rapport annual, il quen annual ed il preventiv ein da tarmetter sil pli tard 14 dis avon la corrispudenta radunonza da delegai allas vischnauncas dalla corporaziun.

⁵ Propostas dallas vischnauncas dalla corporaziun per mauns dalla radunonza da delegai ein d'indicar en scret alla suprastanza dalla corporaziun sil pli tard 30 dis avon la radunonza.

Art. 16 Tgamun e protocol

¹ La radunonza da delegai vegn menada dil president. En cass d'impediment vegn ella menada dil vicepresidente ni d'in auter commember dalla suprastanza.

² Ils dumbravuschs vegnan eligi dalla radunonza da delegai.

Art. 17 Conclus

Mintga radunonza da delegai clamada conform agl uorden ei cumpetenta da decider.

Art. 18 Tractandas

¹ La radunonza da delegai astga mo decider davart fatschentas ch'ei vegnidas predeliberadas entras la suprastanza dalla corporaziun e ch'ei sin la gliesta da tractandas.

² Tuts delegai han il dretg da far propostas en fuorma da moziuns a caschun dalla radunonza da delegai. Talas vegnan per regla tractadas a caschun dalla proxima radunonza da delegai.

Art. 19 Modus da votar

¹ Ils delegai fan valer il dretg da vuschar tenor quota da vuschs tenor art. 13.

² Ils commembers dalla suprastanza dalla corporaziun han negin dretg da votar. Els san separticipar cun vusch consultativa ed han il dretg da far propostas. Vegn in delegau eligius en suprastanza dalla corporaziun, elegia la vischnaunca concessiunaria pertuccada ladinamein in niev delegau.

³ Las votaziuns vegnan per regla menadas atras cun maunpli. Ellas ein da far en scret sch'in delegau pretenda quei. Tier votaziuns cun maunpli e scrutini vala il pli absolut dallas vuschs valeivlas. Tier paritad dallas vuschs ei la fatschenta refusada.

Art. 20 Modus d'elecziun

¹ Elecziuns succedan cun maunpli. Elecziuns en scret ein da far sche dapli propostas d'elecziun che sezs d'occupar ein avon maun ni sche quei vegn pretendiu dad in delegau.

² Ei vala la maiortad relativa. Tier paritad da vuschs decida la sort.

C. LA SUPRASTANZA DALLA CORPORAZIUN

Art. 21 Cumposiziun dalla suprastanza

¹ La suprastanza dalla corporaziun ei responsabla per l'administraziun dalla corporaziun. La suprastanza secumpona da 3 entochen 5 commembers. La conferenza dils presidents communal dalla Cadi (territori dall'ORA) sa nominar entochen dus commembers ella suprastanza dalla corporaziun per mauns dalla radunonza da delegai.

² La suprastanza dalla corporaziun vegn eligida per ina perioda d'uffeci da treis onns ch'entscheiva igl 1. da schaner.

Art. 22 Incumbensas e cumpetenzas

La suprastanza dalla corporaziun ha las suandontas incumbensas e cumpetenzas:

- a) execuziun dallas incumbensas statutaras el rom digl intent dalla corporaziun (art. 3), en special era representar la participaziun dallas vischnauncas concessiunarias al capital d'aczias dalla ORA inclusiv decider davart l'execuziun dils dretgs da participaziun;
- b) predeliberar tuttas fatschentas ch'ei da tractar dalla radunonza da delegai;
- c) exequir ils conclus dalla radunonza da delegai;
- d) relaschar disposiziuns executivas tier ils reglaments ch'ei vegni approvai dalla radunonza da delegai;

- e) elaborar il rapport annual, il quen da menaschi e la bilanza sco era il preventiv;
- f) concluder davart expensas unicas buca previdas el preventiv entochen 50'000 francs e regularas entochen 20'000 francs;
- g) dar incaricas el rom dil preventiv, dils credits concedi ni che schaijan enteifer la cumpetenzza finanziaria;
- h) surdar incumbensas specialas a singuls commembers dalla suprastanza;
- i) consultar specialists e fixar l'indemnisaziun per quels;
- j) engaschar persunal permanent e temporar el rom dil preventiv e fixar la salarisaziun e l'indemnisaziun corrispudenta;
- k) representar la corporaziun anoviars ed en special era avon dretg;
- l) surprender tut las ulteriuras incumbensas dalla corporaziun ch'ei buca delegadas explicitamein ad in auter organ.

Art. 23 Convocaziun

Il president envida la suprastanza dalla corporaziun tenor basegns ni sin damonda da dus commembers. L'invitaziun sto succeder sil pli tard 7 dis ordavon als commembers dalla suprastanza, indicond la gliesta da tractandas cun ils acts corrispudents.

Art. 24 Conclus

La suprastanza dalla corporaziun ei cumpetenta da decider sche la maiortad ei presenta. Tuttas decisiuns succedan cun ina decisiun da maiortad. En cass da paritad dallas vuschs decida il president. Mintga commember ei obligaus da vuschar. Resalvadas restan las disposiziuns davart la recusaziun tenor art. 5 da quests statuts.

Art. 25 Suttascripziun

Il dretg da suttascripziun per la corporaziun han collectivamein il president ed il vicepresident ensemen cun in ulteriur commember dalla suprastanza.

D. GESTIUN E REVISIUN DIL QUEN

Art. 26 Cumissiun da gestiun

¹ La radunonza da delegai elegia mintgamai per ina perioda da treis onns ina cumissiun da gestiun che consista da silmeins dus commembers.

² Ella ha l'incumbensa d'examinar l'entira gestiun dalla suprastanza e dalla corporaziun.

³ La radunonza da delegai sa relaschar in reglament davart la lavur dalla cumissiun da gestiun.

Art. 27 Revisiun dil quen

La revisiun annuala vegn fatga dil post da revisiun che vegn eligius dalla radunonza da delegai.

III. DISPOSIZIUNS FINANZIALAS

Art. 28 Onn da gestiun

Sco onn da gestiun vala igl onn calendar.

Art. 29 Repartiziun dils cuosts

¹ Ils cuosts dalla corporaziun per ademplir las incumbensas statutaras sco era ils cuosts d'administraziun vegnan reparti sin las vischnauncas dalla corporaziun tenor las quotas da vuschs tenor aschunta 1, [C].

² Ils cuosts per incumbensas el rom dil dretg dallas auas vegnan reparti sin las vischnauncas dalla corporaziun corrispudentamein allas quotas dils tscheins d'aua tenor aschunta 1, [A].

³ Ils cuosts per incumbensas el rom dalla participaziun dallas singulas vischnauncas all'ORA vegnan reparti sin las vischnauncas dalla corporaziun corrispudentamein alla participaziun dallas vischnauncas concessiunarias al capital d'acziun dall'ORA tenor aschunta 1, [B].

Art. 30 Responsabladad per ils debits

La responsabladad dalla corporaziun e dils organs dalla corporaziun sedrezza tenor il dretg cantunal. Las vischnauncas dalla corporaziun stattan bunas solidariamein per las obligaziuns dalla corporaziun. La responsabladad interna sedrezza tenor ils principis d'art. 29 (repartiziun dils cuosts).

IV. EXTRADA E DISSOLUZIUN DALLA CORPORAZIUN

Art. 31 Extrada

¹ Ina vischnaunca dalla corporaziun sa extrar alla fin d'in onn calendar dalla corporaziun, risguardond in termin da visada da treis onns.

² La responsabladad dalla vischnaunca che sorta ord la corporaziun per sias obligaziuns acceptadas viers la corporaziun sco era las obligaziuns dalla corporaziun viers quella vischnaunca ch'ei sedadas avon l'extrada existan vinavon.

³ Ei exista negin dretg sin in pagament dad ina cumpart vid la facultad dalla corporaziun.

Art. 32 Dissoluziun

¹ La dissoluziun sa vegnir concludida cun $\frac{2}{3}$ dallas vischnauncas dalla corporaziun e la maioritad dils votants.

² Tier ina dissoluziun vegn la facultad dalla corporaziun liquidada entras in administratur che sto vegnir eligius dalla radunonza da delegai, nun ch'igl intent dalla corporaziun vegn surprius d'in auter subject da dretg adattau. In gudogn ni ina sperdita che resta suenter l'amortisaziun da tut las obligaziuns vegn repartius denter las vischnauncas dalla corporaziun a norma dalla davosa repartiziun dils cuosts tenor aschunta 1, [C].

V. DISPOSIZIUNS FINALAS

Art. 33 Vigur

¹ Quests statuts entran en vigur legala suenter ch'els ein vegni approvai dallas vischnauncas dalla corporaziun.

² Approbau dils votants sco era da tut las vischnauncas concessiunarias ils .....

Breil, _____

Per la vischnaunca da Breil/Brigels

Il president communal

Il canzlist communal

_____
Clau Schlosser

_____
Curdin Cadonau

Disentis/Mustér, _____

Per la vischnaunca da Disentis/Mustér

Il president communal

Il meinafatschenta

_____
René Epp

_____
Roland Cajacob

Curaglia, _____

Per la vischnaunca da Medel/Lucmagn

Il president communal

Il canzlist communal

_____
Claudio Simonet

_____
Valentin Pally

Sumvitg, _____

Per la vischnaunca da Sumvitg

Il president communal

Il canzlist communal

_____
Patrick Schaniel

_____
Fabian Collenberg

Trun, _____

Per la vischnaunca da Trun

Il president communal

La canzlista communal

_____
Dumeni Tomaschett

_____
Sandra Gautschi

Sedrun, _____

Per la vischnaunca da Tujetsch

Il president communal

La canzlista communal

_____
Martin Cavegn

_____
Simona Giossi

Aschunta 1

QUOTA DA VUSCHS DALLAS SINGULAS VISCHNAUCAS

Vischnaucas	[A]		[B]		[C]
	Quota da vuschs tenor tscheins d'aua		Quota da vuschs tenor participaziun		
	Media Tscheins d'aua 2010-2023	Quota da vuschs	Quota da participaziun	Quota da vuschs	Media
	[CHF]	[%]	[%]	[%]	[%]
Breil/Brigels	120'000	2.2 %	1.250 %	14.7%	8.5 %
Disentis/Mustér	1'126'000	20.9 %	1.375 %	16.2%	18.5 %
Medel/Lucmagn	1'108'000	20.6 %	0.250 %	2.9%	11.8 %
Sumvitg	1'246'000	23.2 %	1.250 %	14.7%	18.9 %
Trun	448'000	8.3 %	2.625 %	30.9%	19.6 %
Tujetsch	1'333'000	24.8 %	1.750 %	20.6%	22.7 %
Total	5'381'000	100.0 %	8.5 %	100.0%	100.0 %

La quota da vuschs tenor il tscheins d'aua vegn calculada mintg'onn da niev cun risguardar il tscheins d'aua digl onn precedent per la valur media dapi igl onn 2010.